

Predmet C-481/23 [Sangas]ⁱ

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

26. srpnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Audiencia Nacional (Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

24. srpnja 2023.

Tražena osoba:

JMTB

AUDIENCIA NACIONAL (VISOKI NACIONALNI SUD, ŠPANJOLSKA)

SALA DE LO PENAL (KAZNENO VIJEĆE)

[*omissis*]

[nacionalna postupovna pitanja]

**ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU UPUĆEN SUDU EUROPSKE
UNIJE**

1. Sud koji upućuje zahtjev:

[*omissis*] Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional (Kazneno vijeće
Visokog nacionalnog suda)

2. [*omissis*] [podaci o intervenijentima]

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

3. Predmet spora i činjenice:

U presudi od 21. veljače 2022. (ROJ: SAN 677/2022 – ECLI:ES:AN:2022:677), pojašnjenoj rješenjem od 3. ožujka 2022. [*omissis*] optuženik JMTB, uz druge osobe, proglašen je krivim za počinjenje TRIJU kaznenih djela PROTIV DRŽAVNE RIZNICE i kaznenog djela PRANJA NOVCA te su mu izrečene sljedeće kazne:

(a) Za svako od triju kaznenih djela PROTIV DRŽAVNE RIZNICE: dvije godine zatvora te novčana kazna u visini od 23 milijuna eura za poreznu godinu 2011., 135 milijuna eura za poreznu godinu 2012. i 140 milijuna eura za poreznu godinu 2013., uz gubitak mogućnosti primanja državnih subvencija ili potpora i gubitak prava na korištenje poreznih olakšica ili pogodnosti ili davanja iz sustava socijalne sigurnosti u razdoblju od tri godine.

(b) Za kazneno djelo PRANJA NOVCA: šest godina zatvora i NOVČANA KAZNA u visini od 54 milijuna eura.

Djela zbog kojih je taj optuženik osuđen, ukratko, jesu sljedeća: osnivanja različitih društava u Španjolskoj, na čije je čelo imenovao osobe koje su djelovale kao prividni direktori, s ciljem poreznih utaja prilikom plaćanja u Španjolskoj poreza na dodanu vrijednost (PDV) na prodaju ugljikovodika u Španjolskoj za porezne godine 2011., 2012. i 2013. Kako bi prikrrio podrijetlo utajenih iznosa, taj je optuženik u Španjolskoj naložio i isplatu sredstava iz društava koja su korištena za počinjenje porezne utaje i njihov prijenos na druga društva uključena u prijevaru i na račune u inozemstvu.

Kad je najavljeno da će taj optuženik protiv te presude podnijeti žalbu u kasacijskom postupku, uskraćeno mu je odobrenje za putovanje u Rumunjsku, da bi, nakon što je zatečen na hrvatskoj granici na putu za Rumunjsku, za njim bila izdana tjeratica na nacionalnoj i međunarodnoj razini te naloženo njegovo uhićenje i odvođenje u zatvor, pri čemu je izdan europski uhidbeni nalog.

U dopisu od 4. travnja 2023. Curtee de Apel Alba Iulia (Žalbeni sud u Albi Iuliji, Rumunjska) priložena je preslika presude u kaznenom postupku br. 21/13.03.2023, kojom se odbija izvršenje europskog uhidbenog naloga izdanog protiv tog optuženika.

U obrazloženju presude rumunjskog suda u kojoj se odbija predaja optuženika navodi se, kao prvo, da nije ispunjen nijedan od razloga za obvezno neizvršavanje europskog uhidbenog naloga.

Kao drugo, u toj presudi u okviru analize toga je li ispunjen neki od razloga za moguće neizvršenje EUN-a navodi se da je tražena osoba predočila dokumente koji dokazuju neprekidan i zakonit boravak na rumunjskom državnom području tijekom najmanje pet godina te da je tražena osoba izrazila želju da ne bude predana španjolskim pravosudnim tijelima, što znači odbijanje izvršenja kazne u

državi članici koja izdaje uhidbeni nalog, zbog čega se smatra da je ispunjen razlog za odbijanje predaje.

S druge strane, rumunjski sud navodi da su kaznena djela za koja je traženu osobu u prvom stupnju osudilo pravosudno tijelo koje je izdalo europski uhidbeni nalog u nacionalnom zakonodavstvu klasificirana kao kazneno djelo porezne utaje i kazneno djelo pranja novca, da je predviđena kazna za ta dva kaznena djela kazna zatvora u trajanju od tri do deset godina te da bi rok za zastaru kaznene odgovornosti, prema tome, da su djela u nadležnosti rumunjskih pravosudnih tijela, bio deset godina od datuma posljednje radnje/izostanka radnje. Taj rumunjski sud navodi da su tri kaznena djela porezne utaje za koje je tražena osoba osuđena počinjena u pripadajućim poreznim godinama 2011., 2012. i 2013., pa se može smatrati da rok za zastaru počinje teći najkasnije 31. prosinca 2013.

Ipak, unatoč prethodno navedenom da rok za zastaru počinje teći 31. prosinca 2013. te da traje deset godina, navedeni sud tvrdi da: *U slučaju da rok za zastaru kaznene odgovornosti nije bio prekinut ili da nije došlo do zastoja tijekom roka, on je istekao 30. prosinca 2021. (sic)*, kao i to da od počinjenja djela nije bilo razloga na temelju kojeg bi se zastara kaznene odgovornosti mogla prekinuti, iako je ovo vijeće Audiencije Nacional (Visoki nacionalni sud) izričito obavijestilo rumunjska tijela da nije došlo ni do kakvog prekida postupka te da je čak održano suđenje i da je protiv osuđujuće presude podnesena žalba.

Stoga rumunjski sud smatra da su ispunjena dva razloga za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga, zbog čega odbija izvršenje europskog uhidbenog naloga izdanog na ime tražene osobe JMTB:

- tražena osoba boravi u Rumunjskoj;
- za kaznena djela bi nastupila zastara da su u nadležnosti rumunjskih pravosudnih tijela.

4. Relevantne odredbe:

U članku 4. Okvirne odluke Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP) među razlozima za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga predviđa se:

- U točki 4.: *ako je nastupila zastara kaznenog progona ili izvršenja kazne tražene osobe, u skladu s pravom države članice izvršenja, a ta kaznena djela ulaze u nadležnost te države u skladu s njezinim kaznenim pravom.*
- U točki 6.: *ako je europski uhidbeni nalog izdan u svrhe izvršenja kazne zatvora ili [mjere] oduzimanja slobode, a tražena osoba se nalazi [ili] boravi u državi članici izvršenja ili je njezin državljanin, a ta država članica obvezuje se izvršiti tu kaznu ili mjeru oduzimanja slobode u skladu s odredbama svojega domaćeg prava.*

- (a) U skladu s navedenim člankom 4. točkom 4., izvršenje predaje može se odbiti samo ako je država članica izvršenja EUN-a u skladu s nacionalnim pravom nadležna za odlučivanje o djelima koja su dovela do izdavanja europskog uhidbenog naloga te se, prema tome, nacionalno pravo može primijeniti kako bi se utvrdilo je li protekao rok za zastaru kaznenog progona ili izvršenja kazne određen u zakonodavstvu države o kojoj je riječ.

Suprotno tomu, ako sudovi države izvršenja nisu nadležni za odlučivanje o djelima zbog kojih je izdan EUN, ne mogu donijeti odluku o zastari kaznenog progona ili izvršenja kazne tako da primijene vlastito zakonodavstvo, nego moraju postupati u skladu s propisima države u kojoj se vodi kazneni postupak.

- (b) S druge strane, člankom 4. točkom 6. dopušta se odbijanje predaje uz tri pretpostavke:
- da je europski uhidbeni nalog izdan u svrhe izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode;
 - da je tražena osoba državljanin države članice izvršenja ili se u njoj nalazi ili boravi; te
 - da se država izvršenja obveže na izvršenje te kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode u skladu s odredbama svojeg domaćeg prava.

5. Razlozi zbog kojih sud koji upućuje zahtjev postavlja pitanje o tumačenju ili valjanosti prava Unije

S obzirom na odluku rumunjskog suda, čini se da se ne poštuju načela iz navedene [okvirne odluke], koja su dužne poštovati sve države članice Europske unije.

- (a) Kao prvo, odlukom rumunjskog suda odbija se predaja optuženika JMTB jer se smatra da je za kaznena djela u skladu s rumunjskim zakonodavstvom nastupila zastara.

Međutim, u toj se odluci polazi od primjene pravnih pravila o zastari kaznenih djela u skladu s rumunjskim zakonodavstvom, iako su sva djela u pogledu kojih se vodi postupak počinjena u Španjolskoj i predstavljaju porezne utaje koje utječu na španjolske gospodarske interese, zbog čega rumunjski sudovi ni u kojem slučaju ne bi bili nadležni za odlučivanje o njima.

- (b) Osim toga, čini se da odbijanje predaje zbog toga što se smatra da tražena osoba boravi u Rumunjskoj ne ispunjava pretpostavke utvrđene u Okvirnoj odluci u pogledu primjene tog razloga za moguće neizvršenje predaje.

Prva od prethodno navedenih traženih pretpostavki nije ispunjena u ovom slučaju jer je suđenje o djelima još uvijek u tijeku, iako je protiv tražene osobe u prvostupanjskom postupku donesena osuđujuća presuda.

Usto, iako se smatra da tražena osoba boravi u Rumunjskoj, unatoč činjenici da joj je tijekom vođenja postupka putovanje u Rumunjsku odobreno samo u kraćim razdobljima, prilikom odbijanja predaje rumunjska tijela nisu se obvezala u Rumunjskoj izvršiti kaznu koja bi se mogla konačno izreći traženoj osobi, što, ako se zadrži taj kriterij, dovodi do nekažnjivosti tih djela.

Kao što se to ističe u točkama 75. i 76. presude Suda od 31. siječnja 2023. (ROJ: PTJUE 21/2023 – ECLI:EU:C:2023:57), *prihvatiti to da svaka država članica može dodavati navedenim razlozima neke druge, koji bi pravosudnom tijelu izvršenja omogućili da ne postupi po europskom uhidbenom nalogu, moglo bi, s jedne strane, ugroziti ujednačenu primjenu Okvirne odluke 2002/584, čineći tu primjenu ovisnom o pravilima nacionalnog prava i, s druge strane, učiniti neučinkovitom obvezu izvršenja europskih uhidbenih naloga navedenu u članku 1. stavku 2. te okvirne odluke, čime bi se u praksi svakoj državi članici dopustilo da slobodno utvrdi doseg te obveze za svoja pravosudna tijela izvršenja. Takvo tumačenje onemogućilo bi dobro funkcioniranje pojednostavnjenog i učinkovitijeg sustava predaje osuđenih osoba ili osoba osumnjičenih da su prekršile kazneni zakon, uspostavljenog navedenom okvirnom odlukom i bilo bi, prema tome, protivno njezinu cilju navedenom u točki 67. ove odluke.*

Nužnost upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku:

Ovaj je zahtjev za prethodnu odluku nužno uputiti jer je europski uhidbeni nalog koji je izdao ovaj sud lišen učinka u Rumunjskoj, gdje se bjegunac krije, a vjerojatno i u ostalim državama članicama Europske unije. U tom se pogledu u navedenoj odluci rumunjskog suda navodi: „*rumunjsko pravosudno tijelo izvršenja europskog uhidbenog naloga od nacionalnog Ureda Sirene traži da se poduzmu potrebni koraci kako bi se unio pokazatelj valjanosti u pogledu upozorenja koje je u SIS unijela druga država članica na temelju europskog uhidbenog naloga čije je izvršenje odbilo odgovarajuće pravosudno tijelo*”.

U točki 140. presude Suda Europske unije (veliko vijeće) od 31. siječnja 2023. (ECLI:EU:C:2023:57) ističe se da nijedna odredba Okvirne odluke 2002/584 ne isključuje izdavanje *više uzastopnih europskih uhidbenih naloga protiv iste osobe, uključujući i situaciju u kojoj je odbijeno izvršenje prvog europskog uhidbenog naloga izdanog protiv nje.*

Međutim, u točki 141. iste presude također se navodi da se izdavanje novog europskog uhidbenog naloga može pokazati nužnim *nakon što su otklonjeni elementi koji su onemogućavali izvršenje prethodno izdanog europskog uhidbenog naloga odnosno kada odluka o odbijanju izvršenja tog naloga nije bila u skladu s pravom Unije.*

Stoga je nužno da Sud Europske unije utvrdi je li odluka rumunjskog suda u skladu s pravom Unije, barem kako bi se omogućilo da se protiv traženog optuženika izda novi europski uhidbeni nalog koji će imati učinak na državnom području na koje je taj optuženik pobjegao kako bi prošao nekažnjeno.

6. Provedeno postupanje:

[omissis]

[postupovne radnje; očitovanja stranaka o zahtjevu za prethodnu odluku; Državna pravna služba i Državno odvjetništvo podržavaju njegovo upućivanje, a optuženik JMTB mu se protivi]

7. Prethodna pitanja:

U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Ugovora o Europskoj uniji i člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, potrebno je da Sud Europske unije odluči o sljedećim pitanjima:

1. Budući da se u članku 4. točki 6. Okvirne odluke Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP) među razlozima za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga navodi slučaj u kojem je europski uhidbeni nalog izdan u svrhe izvršenja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode, a tražena osoba se nalazi ili boravi u državi članici izvršenja ili je njezin državljanin, a ta država članica obvezuje se izvršiti tu kaznu ili mjeru oduzimanja slobode u skladu s odredbama svojeg domaćeg prava:

(a) Je li primjenu tog razloga za moguće neizvršenje predaje dopušteno proširiti na slučajeve u kojima protiv tražene osobe još nije donesena pravomoćna odluka?

(b) Ako je ta mogućnost dopuštena, može li se predaja odbiti jer se smatra da tražena osoba boravi u državi izvršenja, a da se ta država ne obveže da će sama izvršiti navedenu kaznu ili sigurnosnu mjeru u skladu s odredbama svojeg domaćeg prava?

2. Budući da se u članku 4. točki 4. Okvirne odluke Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP) među razlozima za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga navodi slučaj u kojem je nastupila zastara kaznenog progona ili izvršenja kazne tražene osobe, u skladu s pravom države članice izvršenja, a ta kaznena djela ulaze u nadležnost te države u skladu s njezinim kaznenim pravom, **može li se taj razlog za moguće neizvršenje EUN-a proširiti na slučajeve u kojima se u skladu s pravom države članice izvršenja smatra da je za kazneni progon ili izvršenje kazne nastupila zastara, iako sudovi te države nisu nadležni za odlučivanje o tim kaznenim djelima?**

[omissis]

[potpisi sudaca]